ความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

นางสาวจุฑารัตน์ นุชนารถ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเนื้อหาครอบคลุม 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นติดตามประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข มีค่าความเชื่อมั่นเท่ามั่น 0.987 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe 's Post hoc Comparison) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมการปฏิบัติ แผนปฏิบัติการประจำปี ครู

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับคนในชาติ อย่างมีคุณภาพและมีความเท่าเทียม เพราะการศึกษาถือเป็นกลไกที่จะพัฒนาคนให้เป็น คนดี คนเก่ง มีความรู้สามารถ

*นักศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา

ดำรงอยู่ในสังคมได้ และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือสร้างสรรค์ในเวทีโลก โดยการศึกษาต้องอาศัยการดำเนินการอย่างน้อย 3 กระบวนการ เป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญอย่างยิ่ง ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น กระบวนการบริหาร ถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะทำให้กระบวนการอื่นขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายขององค์กรที่วางไว้ โดยผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบผลการตัดสินใจมากขึ้น จึงได้นำหลักทฤษฎีการบริหารเพื่อให้มีคุณภาพของ เดมิ่ง(Deming) ซึ่งเป็นวงจรคุณภาพ (PDCA) มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ติดตามประเมินผล(Check) ปรับปรุงแก้ไข (Act) (ศิริพงษ์ เศาภายน, 2556, หน้า 65) การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกและเป็นขั้นตอนสำคัญในการบริหารงาน เป็นกระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและวิธีปฏิบัติล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และบรรลุความสำเร็จในที่สุด (บรรจง จงใจวงศ์, 2552) ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนนั้น การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนจะส่งเสริมให้การบริหารงานในการพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ เพราะแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษา เป็นขอบเขตในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540, หน้า 228) ดังนี้ เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทางการบริหาร เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนให้ดีขึ้น เพิ่มขวัญและความพอใจในงานของบุคลากรดีขึ้น และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนผู้บริหารและโรงเรียน คือ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต ทำให้ผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจ ก่อให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการบริหาร

การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ก็ประสบปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นกัน เพราะที่ผ่านมาพบว่าแม้จะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารก็ตาม แต่คุณภาพการศึกษาก็ยังอยู่ในระดับปานกลางยังไม่ดีมาก ทำให้เข้าใจว่ามีการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการน้อย ขาดความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน และเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานำไปปรับปรุง และช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ตลอดจนแนวทางแก้ไขในการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพื่อให้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุงการวางแผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 280 คน จาก 4 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนสระยายโสมวิทยา โรงเรียนดอนคาวิทยา โรงเรียนอู่ทอง

และโรงเรียนอู่ทองศึกษาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ครูผู้สอน จำนวน 162 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทียบกับตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการทำวิจัยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนารูปแบบการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index Of Congruence (IOC) มีค่าอยู่ในช่วง 0.6 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.987 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและประสบการณ์การในการปฏิบัติงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนการปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ครอบคลุมเนื้อหา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นติดตามประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข จำนวน 40 ข้อ มีลักษะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที (Independent Sample t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe 's Post hoc Comparison) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

สรุปได้ดังนี้

1. สภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป มากที่สุด

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวม และรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวม และรายขั้นตอนแตกต่างกัน โดยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากนอกจากนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นการวางแผน ขั้นปรับปรุง

แก้ไข และขั้นการติดตามและประเมินผล เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีนั้น ครูทุกคนยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สาเหตุมาจากในการวางแผนปฏิบัติงานประจำปีนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริหารมักจะให้หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นผู้เข้าร่วมจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับโครงการต่างๆ เพื่อที่จะนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ดังจะเห็นได้จาก เวลาประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติงานประจำปี ก็จะมีแต่คณะผู้บริหาร ครูที่เป็นหัวหน้างาน และหัวหน้ากลุ่มสาระในการเข้าร่วมประชุม จึงทำให้ครูในโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นหัวหน้างานจะไม่เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ทำให้ครูทุกคนในโรงเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีทั้งหมด อาจเกิดแนวคิดในการปฏิบัติงานแตกต่างกันทำให้ผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ว่าไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสนาะ ติเยาว์ (2543, หน้า 246) ได้กล่าวว่า การทำงานไม่สามารถทำได้โดยลำพังคนเดียว จะประสบความสำเร็จโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และทำให้คนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันหาวิธีร่วมกันในการตัดสินใจจนได้การตัดสินใจที่มีคุณภาพสูงสุด สามารถควบคุมพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้อยู่ในแนวเดียวกันทำให้องค์การสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของพงษ์ศักดิ์ อันทรินทร์ (2546) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวม 4 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก การที่ผลของงานวิจัยไม่สอดคล้องกันอาจมีสาเหตุมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นโรงเรียนประถมศึกษากับมัธยมศึกษา ขนาดโรงเรียนและมีจำนวนบุคลากรที่แตกต่างกัน โรงเรียนประถมศึกษามีครูและบุคลากรน้อยจึงทำให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาก็เป็นได้

สำหรับผลการวิจัยความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในแต่ละขั้นตอนมีข้อคิดเห็นดังนี้

ขั้นวางแผน โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้

อาจเนื่องมาจาก ทางโรงเรียนมัธยมศึกษามีการให้ครูทุกคนร่วมประชุมคณะในทำงานพิจารณา กำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของโรงเรียน เป็นส่วนน้อย จึงทำให้ครูทุกคนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษา เพื่อที่จะใช้ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี แตกต่างกัน ทำให้เกิดการมีส่วนรวมในการวางแผนในการปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน ทำให้ครูไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนปฏิบัติงาน จึงทำให้ครูทุกคนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหา จึงทำให้ครูบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ทำให้ครูบางคนไม่ทราบแนวทางการปฏิบัติงานอย่างแน่ชัด ทำให้การผลการวางแผนปฏิบัติงานไม่ดีเท่าที่ควร ดังที่ นันทิดา แคน้อย และอิทธิพร ขำประเสริฐ (2553,หน้า 21) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันดับแรกของการบริหาร เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานทราบถึงงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และควบคุมงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ อารีย์ ลิ้มตระกูล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการมีส่วนร่วมที่มีความถี่มากที่สุด ในขั้นตอนการเตรียมการมีปัญหา คือบุคลากรไม่ทราบวิธีการทำงานขาดความรู้ความเข้าใจในงานขั้นเตรียมการปฏิบัติงาน

ขั้นปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ และครูทุกคนเมื่อทราบถึงแผนงานที่ต้องรับผิดชอบที่ได้จากหัวหน้างานแล้วนั้น ก็ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับหมอบหมายอย่างเต็มที่ จึงทำให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และเมื่อจัดกิจกรรม โครงการ ได้มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานมีการติดต่อประสานงานในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ขั้นปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นไปอย่างเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547, หน้า 228) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการแบ่งเบาภาระ หน้าที่การงานของหัวหน้างานได้เป็นอย่างดี เพราะการมีแผน จะต้องมีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานไว้แล้ว และทำให้การทำงานของบุคลากรประสานงานซึ่งกันและกันโดยมีแผนเป็นกรอบในการดำเนินงาน ช่วยให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สุวพร คำพา (2550) ได้ศึกษา

เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน อำเภอขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในขั้นปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก

ขั้นติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูมีส่วนร่วมรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามสายงานและร่วมการวางแผนภายหลังแผนงานเดิมสิ้นสุด เป็นส่วนน้อย และครูทุกคนไม่ได้มีหน้าที่ในการประเมินผลแผนงาน / โครงการ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานจึงทำให้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขาดการนิเทศติดตามผลงาน กิจกรรม/ โครงการต่างๆ ไม่มีการประเมินแผนงานหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและครูไม่นิเทศอย่างจริงจัง เนื่องจากมีภาระงานหลายด้านทำให้ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการที่พวกเขาดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจจะเป็นการประเมินผลย่อย ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะๆ หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ วิภา ช้างปั้น (2541) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัญหาในด้านผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาในการนิเทศน้อย การนิเทศไม่สม่ำเสมอ แนวทางแก้ปัญหา คือ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศ และติดตามประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในแต่ละด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ขั้นปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวมและรายข้อ ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ครูส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมประชุมพิจารณาเพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติการ/โครงการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายประจำปี จึงทำให้ครูขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนากำหนดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วผู้เข้าร่วมประชุมจะเป็น คณะผู้บริหารและคณะครูที่เป็นหัวหน้างาน และหัวหน้าฝ่ายงาน

ต่างๆ เท่านั้น ทำให้ครูส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมพัฒนาปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ทำให้ครูไม่ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ทราบผลการประเมินในการปฏิบัติงาน จึงไม่สามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนได้ จึงอาจทำให้ครูไม่เกิดความพึ่งพอใจในการปฏิบัติงาน เพราะไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และอาจเป็นผลให้การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนไม่เกิดการพัฒนาและไม่เกิดการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช (2540, หน้า 228 - 229) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการบริหารงานในโรงเรียน จะช่วยให้ผู้บริหารและโรงเรียนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คือ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนให้ดีขึ้น และช่วยเพิ่มขวัญและความพอใจในงานของบุคลากรให้ดีขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ กิติยา พรสัจจา (อ้างในวุฒิชัย ประเสริฐสุข 2537:55) ได้ศึกษาระบบการวางแผนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย:กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารตั้งแต่รองอธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา คณะกรรมการต่างๆเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับการวางแผน ส่วนอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในคณะมีส่วนน้อยมากหรือไม่มีเลยในกิจกรรมการวางแผน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวม และรายขั้นตอนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญเพศชายหรือเพศหญิงมากกว่ากันในการปฏิบัติงานของไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีเท่าเทียมกัน ไม่ได้ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิมากกว่า และครูชายและครูหญิงอาจมีความรู้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สิริลักษณ์ แพรพรม (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วม ของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีส่วนรวมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ นฤมล มุลา (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่าครูชายและครูหญิงมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความติดเห็นโดยภาพรวมและรายขั้นตอนแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น โดยภาพรวมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมานานแล้ว ได้สั่งสมความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานมามาก จึงมักจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในระดับสูง เช่น ตำแหน่งหัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย จึงทำให้ครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ และได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร และผู้ร่วมงาน เพราะมีทักษะในเรื่องของการวางแผน มีเทคนิควิธีการในการดำเนินงานเป็นระบบ และเมื่อเกิดปัญหา อุปสรรค มีส่วนร่วมในการหาทางแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนควบคุม กำกับ ติดตามนิเทศการปฏิบัติงานทำให้ผลการดำเนินงานที่ออกมามีประสิทธิภาพ ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยนั้น อาจจะยังไม่มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน จึงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุโรตนโรจน์ (2543, หน้า 102) กล่าวว่า การรับรู้ของบุคคลย่อมแตกต่างกันตามประสบการณ์และภูมิหลังของแต่ละบุคคล ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ แสงเดือน คล้องแห้ง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียน โดยรวมทุกขั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ขั้นการวางแผน ผู้บริหารควรให้บุคลากรทุกคนและทุกฝ่ายงานได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการร่างแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมการประชุมชี้แจงโครงการแก่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปฏิบัติงาน / โครงการ เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองดำเนินกิจกรรมไปในแนวทางเดียวกัน และดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้อง

3. ขั้นการติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมลำดับความสำคัญของการติดตามและประเมินผล เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆ ว่าเกิดข้อผิดพลาดและต้องปรับปรุงในส่วนใด

4. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาปรับปรุงการจัดทำเอกสาร คู่มือ และปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้ครูมีความตะหนักถึงหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทและคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทิดา แคน้อยและอิทธิพร ขำประเสริฐ. (2553). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ เชิงกลยุทธ์ประจำปีการศึกษาของบุคลากร,* มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

นฤมล มุลา. (2542). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรจง จงใจวงศ์. (2552). *การวางแผนการศึกษา*. ค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2560, จาก https://www.gotoknow.org/posts/371302

ปรียาพร วงศ์อนุโรตนโรจน์. (2547). *การบริหารงานวิชาการ ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

พงษ์ศักดิ์ อันทรินทร์. (2546). *การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

วิภา ช้างปั้น. (2541). *สภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วุฒิชัย ประเสริฐสุข. (2537). *กระบวนการวางแผนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (อุดมศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพงษ์ เศาภายน. (2556). *หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: ปุ๊ค พอยท์.

สิริลักษณ์ แพรพรม. (2550). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2*. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สุวพร คำพา. (2550). *การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในอำเภอขลุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2*. ค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2560, จาก https://www.gotoknow.org/posts/351917

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2540). *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: หาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสนาะ ติเยาว์. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แสงเดือน คล้องแห้ง. (2557). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อารีย์ ลิ้มตระกูล. (2555). *การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.